

ชื่อวิทยานิพนธ์	: การศึกษาเปรียบเทียบการบรรลุลหกรรมของพระพุทศาสนาเถรวาท กับชาไตรของพุทศาสนาหายานนิกายเซน
ผู้วิจัย	: พระมหาธีรรัตน์ อุทยปุตโต (สุพรรณ)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทศาสนา)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูสังวรวิริรักษ์, ดร. น.ธ.เอก, พธ.บ. , M.A. , Ph.D. : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพงษ์ คงสัตย์ ป.ธ.๔, พธ.บ. , M.A. , ป.ร.ด.
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาการบรรลุลหกรรมในพระพุทศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาการบรรลุลหชาไตรในพระพุทศาสนาหายานนิกายเซน และ ๓) เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของการบรรลุลหกรรมในพระพุทศาสนาเถรวาทและพระพุทศาสนาหายานนิกายเซน ผลการวิจัยพบว่า

นิกายทั้งสองนั้นถึงแม้จะเกิดขึ้นมาเป็นต่างนิกาย แต่ดูเหมือนนิกายทั้งสองจะมีหลายอย่างเหมือนกัน คือ มีคัมภีร์หลักอันบรรจุคำสอนอันเป็นหัวใจหลักของนิกายของตน เถรวาทมีพระไตรปิฎก เชนมีลังกาวดารสูตร มีลัทธิธรรมและวิธีการในการนำผู้ปฏิบัติให้บรรลุลหกรรมที่ชัดเจน เถรวาทมีโพธิปักขิยธรรม ส่วนนิกายเชนมีหลักปฏิบัติเชนทั้งสองนิกายเป็นไปในลักษณะเคารพในคำสอนของอาจารย์มีอาจารย์เป็นผู้คอยดูแลให้คำแนะนำในการปฏิบัติ ในด้านหลักการปฏิบัติ นิกายเชนค่อนข้างจะคล้ายกันกับเถรวาทที่มุ่งเน้นการปฏิบัติธรรมเพื่อบรรลุลหกรรมในชาติปัจจุบัน ซึ่งถือว่าแตกต่างจากพุทศาสนาหายานโดยทั่วไปที่เน้นโพธิสัตว์บารมีธรรมเป็นหลัก

ด้านการบรรลุลหกรรม นิกายเชนจะเป็นไปในลักษณะบรรลุแบบฉับพลันซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการบรรลุลหกรรมแบบเชนที่เรียกว่า ชาไตร แต่เถรวาทเป็นการบรรลุแบบเป็นไปตามลำดับและมีชื่อเรียกตามลำดับขั้น เช่นการบรรลุโสดาบันจนถึงบรรลุพระอรหันต์ ทั้งนี้ถึงจะเห็นเป็นความแตกต่างกันแต่ยังมีข้อที่เหมือนกันอยู่ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การบรรลุลหกรรมของทั้งสองนิกายเป็นผลมาจากการสั่งสมภูมิปัญญาจนกระทั่งมากพอที่จะกำจัดอวิชชาได้จนบรรลุลหกรรมในที่สุด ในข้อนี้ในนิกายเถรวาทผู้ปฏิบัติค่อย ๆ บรรลุธรรมไปตามลำดับ ในขณะที่บรรลุลหกรรมนั้นก็เลศถูกกำจัดจากหายาไปหาละเอียดย ปัญญา

ค่อย ๆ ถูกสั่งสมขึ้น จนถึงขั้นเต็มเปี่ยมที่เรียกว่าญาณซึ่งเป็นญาณที่สามารถจัดกิเลสออกจนหมด ญาณนี้เรียกว่าอัสวักขะญาณ ผู้ปฏิบัติก็สามารถบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์

ส่วนการบรรลุแบบเซ็น ผู้ปฏิบัติอยู่ในสำนักอาจารย์ฝึกปฏิบัติตามแบบเซ็น ในขณะที่ปฏิบัติ ปัญญาของผู้นั้นจะถูกสั่งสมไปเรื่อยๆเหมือนการเป่าลูกโป่ง จนในที่สุดถึงขีดสุดของการสั่งสมปัญญา ปัญญาที่มีพลังมากจะสามารถทำลายอวิชชาลงได้แต่ในลักษณะของเซ็นนี้จะเข้าไปในลักษณะการไหลง หรือสว่างวาบของความรู้แจ้ง ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อผู้ปฏิบัติประสบเหตุการณ์บางอย่างเข้ามากระทบ จนเกิดการรู้แจ้งขึ้นในขณะนั้นซึ่งเรียกว่าการบรรลุซาโตริ ในส่วนภาวะทางปัญญาและภาวะทางจิตของผู้บรรลุธรรมของทั้งสองนิกาย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าไม่ต่างกันเพราะจิตของผู้หมดกิเลสย่อมเป็นจิตที่บริสุทธิ์ถึงพร้อมด้วยปัญญา และความกรุณาเห็นใจผู้อื่นเป็นไปพร้อมเพื่อทำประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนร่วม

Thesis Title : A Comparative Study of Enlightenment in Theravada Buddhism And Satori of Zen in Mahavan Buddhism

Student's Name : Phramaha Deerut Autayaputto (Supun)

Department : **Master of Arts (Buddhist Studies)**

Advisor : Phrachrusangvarapirak B.A., M.A., Ph.D.
Assist. Prof. Dr.Suraprong Kongsat B.A., M.A., Ph.D.

Academic Year : 14 March 2014

ABSTRACT

This thesis consisted of three objectives, They were to (1) study the enlightenment of Theravada Buddhism (2) study the enlightenment of Satori of in Mahayana Buddhism Zen and (3) compare the similarity and difference about the enlightenment of Theravada Buddhism and Zen Mahayana Buddhism.

The results are following:

The enlightenment of Theravada Buddhism is found that the enlightenment refers to seeing through everything with wisdom. According to Buddhism words, it is called spiritual eyes. It is knowledge that whatever happening will always die. There are four processes of enlightenment: stream-enterer, one who is a once-returner, one who is a non-returner, and one who is an Arahant.

The enlightenment of Satori in Zen of Mahayana Buddhism is found that Zen a sharp enlightenment which is called "Zatori". Those who practice in the office of teachers will follow the practice of Zen. While practicing, the intelligence of performer will be accumulated as blowing the balloon. At the highest point of intelligence accumulation, the intelligence with power will be able to destroy ignorance leading to the enlightenment which is called Zatori.

There are both the similarity and difference about the enlightenment of Theravada Buddhism and The enlightenment of Satori in Zen of Mahayana Buddhism as follows: The similarity of both sects is that the main scripture contains the doctrine which is the heart of each sect., for example, Theravada Buddhism has Tripitaka.Zen has Longkavata sutta with clear procedure for performer to achieve the

enlightenment. Theravada has Bhodhipakkhiyatham, but Zen has Zen practice. Both sects respect their teachers' instruction. In practice, Zen is similar to Theravada's beliefs which focuses on the enlightenment in this life. While Mahayana Buddhism focuses on Bodhisatta.

About the enlightenment, Zen will have a sudden enlightenment which is called Satori. But, Theravada focuses on a step of enlightenment which is a difference from both sects. However, the researcher sees one point that the enlightenment from both sect is from accumulating the wisdom leading to the get rid of ignorance. According to the researcher, there is no difference between two sects about wisdom and mind state because the mind of those who are away from desire is pure with wisdom, kindness, and mercy for the benefits of the society as a whole.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับการช่วยเหลืออย่างมีความเมตตาจากบุคคลหลายท่านที่ให้คำปรึกษาแนะแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ให้กำลังใจและอุปถัมภ์ด้วยดี กราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระธรรมวรนายก เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา

ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระสุธีวรญาณ ผศ,ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ขอกราบขอบพระคุณพระครูสังวรวิริรักษ์,ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา และที่สำคัญคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรพงษ์ คงสัตย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้เมตตาตรวจสอบ แก้ไขช่วยแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จสมบูรณ์

และขอขอบคุณพระเถรานุเถระทุกท่านตลอดจนเพื่อนสหธรรมิกทุกรูปและทุกท่านที่ให้กำลังใจตลอดจนมีส่วนในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ด้วยอาศัยความกรุณาความช่วยเหลือจากผู้มีอุปการคุณหลายท่าน ทั้งคณาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมาที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ และประสบการณ์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและปรัชญาแก่ผู้วิจัยในโอกาสนี้ด้วย

ขอเจริญพร ขอบคุณอาจารย์ที่เป็นฆราวาสทุกท่านที่ช่วยชี้แนะแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดจน คณะญาติโยมทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการให้กำลังใจ กำลังกายตลอดมา

ด้วยเจตนาแห่งความดีทั้งปวงคุณค่าแห่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้ขอมอบเป็นเครื่องสักการบูชาคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมพระธรรม และสงฆ์ บิฎการดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทั้งหลายและมอบเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยจรรโลงพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงตลอดกาลนาน

พระมหาธีรรัตน์ อุทัยปุตโต (สุพรรณ)

๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗